

Vammaisten asumispalvelujen kilpailutus

Vammaisneuvosto 28.6.2023

Hankinnan taustaa

- Etelä-Savon hyvinvointialue on käynnistynyt 1.1.2023 ja on tarpeen yhtenäistää palvelujen hankintakäytäntöjä
- Pieksämäki on kilpailuttanut palvelut ja Essote on hankkinut palvelut palvelusetelillä, jonka volyymi pienentynyt
- Suositus: Palvelusetelituottajat voivat jättää tarjouksen ja siirtyä hankintasopimuksen piiriin. Palveluseteli toimisi jatkossa täydentävänä järjestämismuotona, palvelusetelin sääntökirja muokataan v. 2024 alusta alkaen vastaamaan kilpailutettujen asumispalvelujen palvelukuvauksia
- Koskee vammaisten ja kehitysvammaisten asumispalveluja asumiseen liittyvine palveluineen

Hankinnalle asetetut tavoitteet

- Asumispalvelujen riittävyys Etelä-Savossa
  - Ei ole tiedossa suurta kysynnän kasvua
  - Kevyemmin tuetun asumispalvelun käytön varmistaminen Etelä-Savossa
- Talouden hallinta
  - Hinnoittelun hallinta
- Sopimuksellisuus, yhtenäiset käytännöt
- Asumispalvelujen sisältöjen yhtenäisyys alueella

Hankinnan aikataulu ja menettelyt

- Sopimuskauden alku 1.1.2024
- Tarjouspyynnön julkaisun tavoiteaikataulu elo-syyskuu 2023
- Sopimuskauden pituus enintään 4 vuotta + optiot, irtisanomisaika 6 kk
- Tavoitteena joustava DPS-tyyppinen hankintamalli, jossa mahdollistetaan uusien palveluntuottajien mukaantulo sopimuskauden aikana
  - Avaaminen kerran vuodessa
  - Avaamiseen liittyvät periaatteet vielä auki
  - Hinnan muutoksen mekanismit avauskierroksella

Kilpailutus kohdentuu seuraaviin vammaisten asumispalveluihin, Etelä-Savon alue (EHL, VPL)

- Tuettu asuminen
- Yhteisöllinen asuminen
- Ympäri vuorokautinen palveluasuminen
- Vaativa ympäri vuorokautinen autismin kirjon henkilöiden palveluasuminen
- Tilapäinen asumisen tuki, ympäri vuorokautinen palveluasuminen (max. 3kk)

Vammaisten asumispalvelujen järjestämisen volyymit Etelä-Savon hyvinvointialueella (tp. 2022 kustannustaso)

- Vammaisten asumispalvelujen ostot 12,6 milj. € (palvelusetelien osuus 57%), n. 380 asiakasta
- Etelä-Savon asumispalvelujen oma tuotanto 11,3 milj. € (Etelä-Savon asiakkaiden palvelut), n. 300 asiakasta, 21 yksikköä
- Asiakasmäärissä mitattuna Etelä-Savossa järjestetään nyt kilpailutettavista vammaisten asumispalveluista 56% ostopalveluina ja 44% omana tuotantona
  - Lisäksi Etelä-Savon hyvinvointialue myy asumispalveluja muille hyvinvointialueille 3,5 milj. €
  - Lisäksi lyhyt- ja pitkäaikaista asumispalvelua järjestetään perhehoitona Etelä-Savon omana tuotantona
  - Lisäksi VPL-palveluasuminen omaan kotiin henkilökohtaisena apuna (oma tuotanto ja ostopalvelut)

Vammaisten asumispalvelujen ostopalvelut/palvelusetelit

- **Vammaisten asumispalveluja tuottaa Etelä-Savon hyvinvointialueelle ostopalveluina tai palvelusetelillä**
  - Etelä-Savossa 8 organisaatiota (28 yksikköä), 340 asiakasta
  - Etelä-Savon ulkopuolella 16 organisaatiota (31 yksikköä), 40 asiakasta

Ostopalvelujen jakautuminen

- **Ympäri vuorokautinen palveluasuminen**
  - EHL 200 as.
  - VPL 65 as.
- **Yhteisöllinen asuminen**
  - EHL 70 as.
  - VPL 10 as.
- **Tuettu asuminen**
  - EHL 35 as.

Tuettu asuminen

- "Tuetulla asumisella tarkoitetaan itsenäistä asumista, jota tuetaan sosiaaliohjauksella. Tuettua asumista järjestetään henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee apua tai tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä." (SHL 21 §)
- Käyntikertahinta €/h (matkakulut sisältyy)
- Asiakkaan tapaamisaika 1 h, laskutus käyntikertaperusteisesti
- Kuntakohtainen hinta, Etelä-Savon alue
- Vähäinen mutta säännöllinen tuki arkisin, aamu-ilta (esim. 1-4 kertaa viikossa)
- Yksittäiseen asuntoon (asuntoryhmään, asumisyksikköön)

Luovutaanko: Tuettu asuminen ja vrk-hinnoittelu 7 pv/vko asuntoryhmään, asumisyksikköön?

Yhteisöllinen asuminen

- *"Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyyn vuoksi." SHL 21 §*
- Alueena Etelä-Savo
- Vuorokausihinta €/vrk, kolme palveluluokkaa
- Apua, ohjausta ja tukea asumiseen arkisin klo 7-21 ja viikonloppuisin klo 8-21
- Asumisyksikössä, asuntoryhmässä, ryhmäkodissa, yksittäisessä asunnossa ryhmäkodin läheisyydessä
- Yhteisössä järjestetään osallisuutta edistävää toimintaa sekä tukipalveluja kuten säännöllinen ruokahuolto, pyykinpesu, siivous, sauna
- Asiakkailla ei ole säännöllistä tarvetta yöaikaiselle avulle
- Satunnainen apu tarvittaessa yöllä esim. turvapuhelimen avulla (Palveluntuottajan mahdollisuus tarjota lisäpalveluna yöaikaista tukea? Sosiaalihuollon kotihoidon palvelujen liittäminen yhteisöllisen asumisen palvelun rinnalle?)
  - Läheisen ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön ainoa yöhoitaja ei voi poistua omasta yksiköstä yökierrolle muihin yksiköihin

Yhteisöllinen asuminen, palveluluokat (1-3)

- **Taso 1, €/vrk**
  - Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toimissaan keskimäärin enintään 2 tuntia päivässä
  - Tuki sisältää arjen suunnittelun yhden tai useamman päivän aikajanaalla sisältäen yksilöllisen arjen suunnittelun sekä tuen, avun ja ohjauksen päivittäisissä toimissa
  - Asiakas opiskelee, käy töissä tai muussa päiväaikaisessa toiminnassa keskimäärin 4–5 arkipäivänä viikossa
- **Taso 2, €/vrk**
  - Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissaan keskimäärin 2–3 tuntia päivässä
  - Tuki sisältää arjen suunnittelun yhden tai useamman päivän aikajanaalla sisältäen yksilöllisen arjen suunnittelun sekä tuen, avun ja ohjauksen päivittäisissä toimissa
  - Asiakas opiskelee, käy töissä tai muussa päiväaikaisessa toiminnassa keskimäärin 2-4 arkipäivänä viikossa
- **Taso 3, €/vrk**
  - Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissaan keskimäärin 3–5 tuntia päivässä. Asiakas voi tarvita ajoittain hoidollista apua tai valvontaa. Asiakas käy päiväaikaisessa toiminnassa oman toimintakykynsä mukaisesti.

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

- *"Ympäri vuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa hoivakodissa, palvelukodissa tai vastaavassa asumisyksikössä, jossa henkilöllä on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa hän saa asumisyksikön henkilöstöltä viipymättä ja vuorokaudenajasta riippumatta hoitoa ja huolenpitoa myös äkilliseen tarpeeseensa. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen sisältää henkilön yksilöllisen tarpeen mukaisen vuorokaudenajasta riippumattoman hoidon ja huolenpidon, toimintakykyä ylläpitävän ja edistävän toiminnan, ateriat, vaatehuollon, siivouksen sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan. Palveluasumista on toteutettava niin, että henkilön yksityisyyttä kunnioitetaan ja hänen osallisuuttaan tuetaan. Lisäksi on huolehdittava, että henkilöllä on mahdollisuus saada tarvitsemansa lääkinnällinen kuntoutus ja muut terveydenhuollon palvelut.*
- *Ympäri vuorokautista palveluasumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee päivittäin vuorokaudenajasta riippumatta jatkuvaa hoitoa ja huolenpitoa tai vaativaa ammatillista hoitoa, joiden järjestäminen kotihoitona, omaishoitona, perhehoitona tai muulla tavalla ei ole mahdollista tai asiakkaan edun mukaista. Ympäri vuorokautista palveluasumista järjestetään henkilön tarpeen mukaan pitkäaikaisesti tai lyhytaikaisesti. Lyhytaikainen palveluasuminen voi olla tilapäistä tai säännöllisesti toistuvaa." SHL 21 §*
- Alueena Etelä-Savo
- Vuorokausihinta €/vrk, neljä palveluluokkaa
- Ympäri vuorokautinen apu, ohjaus ja tuki asumiseen (24/7) palveluasunnossa, asuntoryhmässä, asumisyksikössä, ryhmäkodissa

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen, palveluluokat (1-4)

- **Taso 1, €/vrk**

- Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissaan keskimäärin enintään 3 tuntia päivässä
- Tuki sisältää arjen päivittäisen suunnittelun sisältäen yksilöllisen tuen ja ohjauksen lähes kaikissa päivittäisissä toimissa
- Asiakas kykenee toimimaan lyhyitä aikoja itsenäisesti, esimerkiksi itselle merkitykselliseen toimintaan keskittyessään.
- Asiakas opiskelee, käy töissä tai muussa päiväaikaisessa toiminnassa keskimäärin 3-5 arkipäivänä viikossa

- **Taso 2, €/vrk**

- Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissa keskimäärin 3–5 tuntia päivässä
- Tuki sisältää arjen päivittäisen suunnittelun sisältäen laaja-alaisen yksilöllisen tuen ja ohjauksen lähes kaikissa päivittäisissä toimissa
- Tuki voi sisältää fyysisen avustamisen ja hoidon elementtejä tai valvontaa
- Asiakas tarvitsee henkilökunnan säännöllistä ja vahvaa tukea kodin ulkopuolella liikkuesssa, esimerkiksi ulkoillessa tai asioidessa
- Asiakas opiskelee, käy töissä tai muussa päiväaikaisessa toiminnassa keskimäärin 2-4 arkipäivänä viikossa

- **Taso 3, €/vrk**

- Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissa keskimäärin 5-8 tuntia päivässä
- Tuki sisältää yksilöllisen runsaan tuen. Ohjauksen ja avustamisen lisäksi tuki voi sisältää fyysisen avustamisen ja hoidon elementtejä sekä valvontaa
- Asiakas tarvitsee henkilökunnan säännöllistä ja vahvaa tukea kodin ulkopuolella liikkuesssa, esimerkiksi ulkoillessa, asioidessa tai päiväaikaiseen toimintaan osallistuessa
- Asiakkaalla voi olla vammoja, sairauksia tai haastavaa käyttäytymistä, joista johtuen hän tarvitsee tavanomaista enemmän säännöllistä seurantaa, hoitoa ja avustamista
- Asiakas käy päiväaikaisessa toiminnassa yksilöllisen suunnitelmansa mukaisesti

- **Taso 4, €/vrk**

- Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissa keskimäärin 8-12 tuntia päivässä
- Tuki sisältää yksilöllisen lähes jatkuvan, runsaan tuen. Ohjauksen ja avustamisen lisäksi tuki voi sisältää fyysisen avustamisen ja hoidon elementtejä sekä valvontaa
- Asiakas tarvitsee henkilökunnan säännöllistä ja erityisen vahvaa tukea tai valvontaa kodin ulkopuolella liikkuesssa, esimerkiksi ulkoillessa, asioidessa tai päiväaikaiseen toimintaan osallistuessa
- Asiakkaalla voi olla vammoja, sairauksia tai haastavaa käyttäytymistä, joista johtuen hän tarvitsee tavanomaista enemmän säännöllistä seurantaa, hoitoa ja avustamista
- Asiakas käy päiväaikaisessa toiminnassa yksilöllisen suunnitelmansa mukaisesti

Vaativa ympärivuorokautinen autismikirjon henkilöiden palveluasuminen

- Alueena Etelä-Savo
- Vuorokausihinta €/vrk, kolme palveluluokkaa
- Ympärivuorokautinen apu, ohjaus ja tuki asumiseen (24/7)
- Palveluasunnossa, asuntoryhmässä, asumisyksikössä, ryhmäkodissa
- Huomioidaan asiakkaan aistitoiminnan erityispiirteet tuen ja ohjauksen toteutuksessa sekä toimintaympäristön suunnittelussa
- Yhtenäiset toiminta- ja ohjauskäytännöt, strukturointi, osaamisen kehittäminen
- Kommunikaatiomenetelmien hallinta, puhetta tukevat ja korvaavat menetelmät
- Haastavan käyttäytymisen ennakointi ja toimintamallit (esim. AVEKKI)

Vaativa ympärivuorokautinen autismikirjon henkilöiden palveluasuminen, palveluluokat (1-3)

- **Taso 1, €/vrk**

- Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissa keskimäärin 3–5 tuntia päivässä
- Tuki sisältää arjen päivittäisen suunnittelun sisältäen laaja-alaisen yksilöllisen tuen ja ohjauksen lähes kaikissa päivittäisissä toimissa
- Tuki voi sisältää fyysisen avustamisen ja hoidon elementtejä tai valvontaa, esimerkiksi epilepsian tai muistisairauden vuoksi
- Ohjauksessa käytetään puheen lisäksi puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä sekä eri tilanteiden yksilöllistä strukturointia ja ennakkointia
- Asiakas tarvitsee henkilökunnan säännöllistä ja vahvaa tukea kodin ulkopuolella liikkuesssa, esimerkiksi ulkoillessa tai asioidessa
- Asiakas opiskelee, käy töissä tai muussa päiväaikaisessa toiminnassa keskimäärin 2-4 arkipäivänä viikossa

- **Taso 2 , €/vrk**

- Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissa keskimäärin 5-8 tuntia päivässä
- Tuki sisältää yksilöllisen runsaan tuen. Ohjauksen ja avustamisen lisäksi tuki voi sisältää fyysisen avustamisen ja hoidon elementtejä sekä valvontaa
- Asiakas tarvitsee henkilökunnan säännöllistä ja vahvaa tukea kodin ulkopuolella liikkuesssa, esimerkiksi ulkoillessa, asioidessa tai päiväaikaiseen toimintaan osallistuessa
- Asiakkaalla voi olla vammoja, sairauksia tai haastavaa käyttäytymistä, joista johtuen hän tarvitsee tavanomaista enemmän säännöllistä seurantaa, hoitoa ja avustamista
- Asiakas käy päiväaikaisessa toiminnassa yksilöllisen suunnitelmansa mukaisesti

- **Taso 3, €/vrk**

- Asiakas tarvitsee yksilökohtaista tukea, ohjausta ja apua päivittäisissä toiminnoissa keskimäärin 8-12 tuntia päivässä
- Tuki sisältää yksilöllisen lähes jatkuvan, runsaan tuen. Ohjauksen ja avustamisen lisäksi tuki voi sisältää fyysisen avustamisen ja hoidon elementtejä sekä valvontaa
- Asiakas tarvitsee henkilökunnan säännöllistä ja erityisen vahvaa tukea tai valvontaa kodin ulkopuolella liikkuesssa, esimerkiksi ulkoillessa, asioidessa tai päiväaikaiseen toimintaan osallistuessa
- Asiakkaalla voi olla vammoja, sairauksia tai haastavaa käyttäytymistä, joista johtuen hän tarvitsee tavanomaista enemmän säännöllistä seuranta, hoitoa ja avustamista
- Asiakas käy päiväaikaisessa toiminnassa yksilöllisen suunnitelmansa mukaisesti

Tilapäinen ja lyhytaikainen asumisen tuki, ympärivuorokautinen palveluasuminen

- *"Tilapäistä asumista järjestetään henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee asumisensa järjestämisessä hyvinvointialueen lyhytaikaista, kiireellistä apua."*
SHL 21 §
- Alueena Etelä-Savo, enintään 3 kk
- Vuorokausihinta €/vrk, maksuluokka määräytyy palvelutarpeen mukaisesti
- Ympärivuorokautinen apu, ohjaus ja tuki asumiseen (24/7)
- Toteutetaan ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä
- Edistää asiakkaan itsenäisen asumisen taitoja ja toimintakykyä
- Palvelua käytetään esim. omaishoidon vapaan aikana tai läheisen jaksamisen tukemiseksi sekä kriisitilanteissa esim. läheisen sairastuessa
- Asiakas ei tee vuokrasopimusta, ateriat ja asumisen ylläpitomaksun perii asiakkaalta hyvinvointialue asiakasmaksuna (palveluntuottaja laskuttaa nämä kustannukset hyvinvointialueelta vrk-hinnnan lisäksi)

Asiakkaan palvelutarpeen arviointi ja asumispalvelun myöntäminen

- Hyvinvointialueen viranhaltija arvioi asiakkaan palvelutarpeen ja laatii asiakassuunnitelman yhteistyössä asiakkaan ja hänen edustajansa kanssa
- Asumisen tuen palvelun myöntämiseksi arvioidaan asiakkaan toimintakyky, palvelutarve ja tarvittava asumispalvelun palvelutaso
- Asiakkaan palvelutasosta sovitaan tilaajan ja tuottajan välillä asumispalvelun alkaessa. Palvelutason tarkistamisesta sovitaan 3 kk:n päähän palvelun käynnistymisestä

Kilpailutuksesta

- **Asiakkaiden sijoittuminen sopimusaikana**
  - Hinta vaikuttaa asiakkaan sijoittumiseen asumispalveluun
  - Yksikön soveltuvuus arvioidaan palvelutarpeen arvioinnissa
  - Soveltuvista palveluvaihtoehtoista valitaan aina hinnaltaan halvin
  - Asiakkaan toiveet palvelutarpeen arvioinnissa valikoituneiden asumispalveluvaihtoehtojen välillä ohittavat hinta-aseman
- **Kilpailutus ei ole uhka asiakkaiden nykyisille asumispalveluihin sijoittumisille**
- **Palvelun sisällä osatarjoukset ovat mahdollisia**
  - Voidaan valita, mihin palvelun hinnoitteluluokkaan yksikkö antaa tarjouksen

Palvelun sisältöön liittyviä kysymyksiä

- Asiakkaan tarvitseman avun ja tuen määrä/laatu on yksilöllinen vs. palvelun hinta: Palveluntuottaja sitoutuu muuttamaan yksikön henkilöstömitoitusta, jos yksikköön muuttaa vaativamman palvelutason asiakas
- Uuden VPL:n mukaisten yksilöllisen asumisen tuen palvelujen käyttäminen oltava tarvittaessa mahdollista nyt kilpailutettavien asumispalvelujen rinnalla
- Henkilökohtaisen avun/vapaa-ajan avustamisen ja asumispalvelun rajapinta asumisyksikön toiminnassa (ulkoilu, vapaa-ajan toiminta, palvelukodin sisällä tapahtuva toiminta yksikön antaman tuen avulla)
- Monialainen IMO-työryhmä kuuluu EHL:n mukaiseen asumispalveluun (lääkäri, psykologi, sosiaalityöntekijä), asumisyksikkö kutsuu vähintään 6 kk:n välein, konsultaatiot tarpeen mukaan asiakkaan IMO:n tukemisessa ja rajoittamisen vähentämiseen tähtäävien keinojen löytämisessä. Palveluntuottajan vastuulla.
- Riittävän kielitaidon arvioiminen on työnantajan vastuulla (www.valvira.fi/ammattioikeudet/kielitaito)
- Terveyspalvelujen rajapinta määritellään palvelukuvaukseen:
  - Asumisyksikön lääkehoitosuunnitelmien hyväksyminen, lääkeluvat (lääkehoidosta vastaava lääkäri)

Palvelun sisältöä

- **Apuvälineet**

- Asiakas saa henkilökohtaiset apuvälineet apuvälinekeskuksesta terveydenhuollon arvon perusteella valtakunnallisten luovutusperusteiden mukaisesti
- Palveluntuottaja vastaa asumisen ja päivittäisten toimintojen mahdollistamiseksi tarvittavista apuvälineistä (esim. nukkuminen, siirtyminen/siirtäminen, peseytyminen/peseminen, ulkoilu) ja työntekijöiden työturvallisuutta ja ergonomiaa tukevista apuvälineistä
- Mikäli asiakas ei saa tarvittavia apuvälineitä julkisen apuvälineyksikön kautta, palveluntuottajan edellytetään hankkivan välineet, tarvikkeet ja laitteet, jos asiakkaan hoidon tarve sitä vaatii

Palvelun sisältöä

- Velvollisuus ilmoittautua Etelä-Savon hyvinvointialueen RAI ID-sovelluksen käyttäjäksi. RAI ID:n käyttöä edellytetään kehitysvammaisten asumispalveluissa (ympäri vuorokautinen, yhteisöllinen) mahdollisuus sopimusaikana laajentaa RAI:n käyttö vammautuneiden asumispalveluihin
- Edellytetään Socfinderiin liittymistä, hakukone asiakaspaikkojen keskitettyyn ilmoittamiseen. Hakukoneeseen voidaan ladata palveluyksikön asiakirjoja (esim. omavalvontasuunnitelma, valvontaraportit)
- RAI:n ja Socfinderin osalta on mahdollista käyttää veloituksetta Etelä-Savon lisenssejä
- Palveluntuottajan tulee liittyä sosiaalihuollon KANTA-palvelujen käyttäjäksi 1.9.2024 mennessä ja järjestää tiedonhallinta KANTA tietomallin mukaisesti (vammaispalvelujen palvelutehtävissä syntyvien asiakasasiakirjojen tallentaminen alkaa KANTA:an viimeistään 1.9.2025)

Palvelun hinnoittelu

- Asiakkaan palvelutarpeen mukainen hintaluokitus: hintaluokituksen määrittäminen (minimi-maksimihinta luokissa)
  - Arvioidaan nykytilanteen perusteella
- Ympäri vuorokautisessa ja yhteisöllisessä asumisessa vrk-hinta, tuetussa asumisessa käyntikertahinta
- Hintojen tarkistukset: indeksi, jossa kuitenkin kattokorotus, lainsäädännön vaikutukset huomioidaan

Asiakkaan maksamat kustannukset

- Vammaisten asumispalvelut ovat asiakkaalle maksuttomia (apu, tuki, hoiva ja huolenpito)
- Asiakas maksaa vuokran, muut asumiskustannukset ja henkilökohtaiset elämisen menonsa
  - Palveluntuottaja tai muu vuokranantaja perii asumispalvelun asiakkaalta vuokran huoneenvuokralain mukaisesti
- Asumisen ylläpidosta voidaan asiakkaalta periä maksu toteuman mukaisesti
  - Hyvinvointialue perii ostopalvelujen asiakkailta asiakasmaksuna ateria- ja ylläpitomaksut (asiakasmaksupäätös)
  - Palveluntuottaja perii hyvinvointialueelta ateriamaksut omien taksojensa mukaisesti

Kommentit

Kirsi Ruutala

Palvelupäällikkö, vammaispalvelut (asumispalvelut ja perhehoito)

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

040-509 3514

kirsi.ruutala@etelasavonha.fi